

Jubileusz Docent Evy Minářovej

W tym roku swoje 75-lecie świętuje Docent PhDr. Eva Minářová, CSc., znana czeska bohemistka, zajmująca się przede wszystkim stylistyką współczesnego języka czeskiego. Urodziła się 5 marca 1943 r. w Blansku na Morawach, stąd też naturalnym wydaje się wybór ośrodka uniwersyteckiego w Brnie, w którym w latach 1960–1965 Jubilatka studiowała bohemistykę i rusycystykę. Wówczas nosił on imię Jana Evangelisty Pyrkyně, od 1990 zaś powrócono do nazwy Masarykova univerzita. Eva Minářová całe swoje życie zawodowe związała z rodzinnym regionem. Najpierw bowiem po studiach pracowała kilka lat w szkołach średnich, następnie w 1971 r. rozpoczęła pracę w Katedrze Filologii na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Masaryka. W 1972 r. uzyskała tytuł PhDr. na podstawie pracy *Fonologický a morfologický popis mluveného jazyka v Blansku*. Następnie w 1980 r. obroniła pracę doktorską na temat *Jazyk a styl současné publicistiky*, otrzymując tytuł CSc., niedługo zaś potem – w 1986 r. – została mianowana docentem w zakresie języka czeskiego. Obecnie pracuje w Katedrze Czeskiego Języka i Literatury. Na Uniwersytecie Masaryka Jubilatka jest ceniona także za swoją długoletnią pracę organizacyjną: w latach 1998–2012 bowiem pełniła funkcję kierownika Katedry Języka Czeskiego na Wydziale Pedagogicznym.

Centrum badań lingwistycznych Jubilatki stanowi stylistyka współczesnej czechoszczyzny. Na przełomie XX i XXI w. zainteresowania te zaowocowały współpracą z Janem Chloupkem, Marią Čechovą i Marią Krčmovą, w wyniku czego w 1991 r. powstała *Stylistika češtiny*. W związku z szybkimi zmianami sytuacji językowej w nowej rzeczywistości lat dziewięćdziesiątych publikacja wymagała uzupełnienia, dlatego w 1997 r. ten sam zespół autorów przygotował do druku kolejną pozycję pt. *Stylistika současné češtiny*, następnie zaś w 2003 r. ukazała się *Současná česká stylistika*. Dalszą publikację – *Současná stylistika*, która została wydrukowana w 2008 r. – Marie Čechová, Marie Krčmová i Eva Minářová opracowały już po śmierci Jana Chloupka (2003 r.).

Eva Minářová jest także współautorką kolejnych publikacji wieloautorskich, m.in. monografii *Čeština v pohybu: kapitoly ke zkoumání jejího stavu a proměn* (wraz z Janą Marią Tuškovą, Květoslavą Klímovą, Ivaną Kolářovou, Markiem Lollokiem, Ivonem Martincem, Haną Svobodovou, Rudolfem Šrámkem, Haną Žížkovą i Ivą Janoušovou; 2015) oraz dzieła dającego szeroki ogłód współczesnej czechoszczyzny, jakim jest *Nový encyklopedický slovník češtiny* (Praha 2017), w którym zamieszczono dwa obszerne hasła jej autorstwa *slovotvorný faktor* i *žurnalistický styl*. Na temat tej ostatniej publikacji warto wspomnieć, że ów dwutomowy słownik encyklopedyczny jest rozszerzoną i uzupełnioną wersją pozycji *Encyklopedický slovník češtiny* (2008). Publikowany jest także *online*, a na początku bieżącego roku otrzymał prestiżową nagrodę za najlepszy słownik – *Slovník roku 2018* – udzielaną przez Jednotę tłumocníků a překladatelů.

Jubilatka jest specjalistką w dziedzinie języka współczesnej czechoskiej publicystyki, z tego też zakresu pochodzi szereg dalszych jej prac publikowanych w licznych tomach pokonferencyjnych, jubileuszowych i czasopismach – także zagranicznych. Zajmowała się szczegółowo takimi zagadnieniami dotyczącymi tekstu publicystycznego, jak:

- a) jego struktura: *Výstavba publicistického textu* (w: *Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, řada jazyková a literární č. 25*, Brno 1991, s. 59–66), *Začátek a konec zpráv v regionálním tisku* (w: *Konec a začátek v jazyce a literatuře*, Ústí nad Labem 2001, s. 45–48), *Konstituující faktory stylu regionální psané publicistiky* (w: *Okraj a střed v jazyce a literatuře*, Ústí nad Labem 2003, s. 178–181);
- b) leksykalne środki stylistyczne: *Frazeologismy ve stylu publicistickém, jejich proměny a funkce* (w: *Frazeologika vo vzdelávání, vede a kultúre*, Nitra 1993, s. 275–281), *Stylové osobitosti moderátorských diskurzů* (w: *Jazyková komunikace v 21. století: 4. mezinárodní vědecká konference o komunikaci, Banská Bystrica 13.–14. september 2000*, Banská Bystrica 2001, s. 117–123), *Výrazové prostředky současného publicistického stylu v češtině* (w: *Scientific papers. Vol. 41, book 1. Philology*, Plovdiv 2003, s. 403–409), *Parémie a frazémy v publicisti-*

ce, jejich proměny a funkce se zaměřením na církevní publicistiku (w: *Parémie národů slovanských II*, Ostrava 2005, s. 64–72), *Variabilita a dynamika lexikálních prostředků publicistiky* (w: *Karlík a továrna na lingvistiku. Prof. Petru Karlíkovi*, Brno 2010, s. 293–303), *Nábožensky motivované metafor v komunikaci češtinou* (zvl. v *žurnalistice, ve společenské a politické rétorice a v běžné řeči*) (w: *Wortsemantik zwischen Säkularisierung und (Re)Sakralisierung öffentlicher Diskurse*, Hildesheim 2012, s. 185–196);

- c) stereotypizacja: *Stylizační stereotypnost ve sportovním zpravodajství* (w: *Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, řada jazyková a literární č. 26*, Brno 1993, s. 5–8);
- d) niestandardowe odmiany czechoszczyzny w tekstach publicystycznych: *Slang ve sportovní publicistice* w: *Sborník přednášek z V. konference o slangu a argotu v Plzni 7.-9. února 1995*, Plzeň 1995, s. 123–128), *Rysy mluvené publicistiky* (w: *K diferenciaci současného mluveného jazyka*, Ostrava 1996, s. 154–158), *Nespisovnost na stránkách denního tisku* (w: *Spisovnost a nespisovnost dnes*, Brno 1996, s. 201–203), *Slang a oficiálnost komunikace* (w: *Slang a argot*, Plzeň 2008, s. 14–17).

Wiele miejsca poświęciła Jubilatka w swoich badaniach także różnym aspektom stylu religijnego oraz typologii tekstów religijnych. Z tego zakresu opublikowała szereg artykułów, m.in.: *Spisovnost a nespisovnost ve stylu psané církevní publicistiky (na základě analýzy Katolického týdeníku)* (w: *Spisovnost a nespisovnost – zdroje, proměny a perspektivy*, Brno 2004, s. 238–241), *Výrazové prostředky persvaže v psané církevní publicistice* (w: *Metody a prostředky přesvědčování v masových médiích*, Ostrava 2005, s. 131–135), *Jazyk a styl církevní psané publicistiky* (w: *Specifika církevní komunikace*, Ostrava 2006, s. 145–157), *Nástin typologie textů církevní komunikace* (w: *Komunikace – styl – text*, České Budějovice 2006, s. 165–168), *Stylová charakteristika textů církevní komunikace* (w: *Čeština – bádání a učení*, Brno 2007, s. 70–73), *Rozpětí knižnosti a hovorovosti v církevním tisku* ([w:] *K diferenciaci jazykových prostředků*, Ostrava 2008), *Funkce a probíhající sekularizace náboženského lexika v české publicistice* (w: *Sprachliche Säkularisierung (Westslawisch-Deutsch)*, Hildesheim 2011, s. 189–199).

Obecnie ważne miejsce w badaniach naukowych Evy Minářovej zajmuje język komunikacji medialnej. Jest autorką obszernej monografii pt. *Stylistika pro žurnalisty* (2011), prezentującej tendencje rozwojowe w zakresie stylistycznych środków leksykalnych tej sfery komunikacji, oraz licznych artykułów, w których analizuje szczególnie problemy języka mass mediów, np. *Metajazyková povaha stylu žurnalistické komunikace* (w: *Svět kreslený slovem*, Ústí nad Labem 2011, s. 295–300), *Stylizační a funkční specifčnosti shodných atributů v žurnalistické komunikaci* (w: *Sprache im Kulturkontext. Berliner Slawistische Arbeiten 39*, Frankfurt am Main 2012, roč. 39, č. 1, s. 99–106), *Přesnost versus přibližnost v žurnalistické komunikaci* (w: *Sprache*

und Kultur der Tschechen und Slowaken und ihre Vermittlung. Beiträge zur Bohemistik und Slowakistik aus Berlin, der Tschechischen Republik und der Slowakischen Republik 2010–2013, München–Berlin–Leipzig–Washington 2014, s. 97–104), *Funkční aspekty sekularizace v kontextu žurnalistické komunikace* (w: *Moudří milují pověsti*, Praha 2015, s. 103–110).

Warto także jeszcze choć krótko wspomnieć o publikacjach dydaktycznych Evy Minářovej, których jest autorką bądź współautorką, a które wyrastają z jej doświadczenia nauczyciela szkoły średniej oraz wykładowcy akademickiego. Są to m.in. następujące prace: *Stylistika českého jazyka* (Brno 1983), *Kapitoly ze stylistiky češtiny* (Brno 1988), *Slohové cvičení. Didaktika českého jazyka pro 2. stupeň ZŠ. Díl 3.* (Brno 1994), *Základy stylistiky češtiny* (Brno 1996), *Slohové vyučování* (Brno 1996), *Slovník jazykovědné terminologie k učebnicím českého jazyka pro základní školy* (Brno 2001) czy szereg ćwiczeń do nauki języka czeskiego dla szkoły podstawowej zatytułowanych *Čeština hravě* (1998, 1999, 2001, 2003).

Pani Docent Evie Minářovej w związku z obchodzonym jubileuszem życzymy, aby przez kolejne lata niezmiennie towarzyszyła Jej pasja badawcza, siły i zdrowie do realizacji dalszych planów zawodowych.

Grażyna Balowska, Opole